

פוטטל מט. כ"ו

מיטיבת ועדת החינוך

מיוט ד', י"ג בתמוז תש"י (28.6.50)

נוכחו חברי הועדה:

אסף עטי
גורי ישראל
דינבורג בן-ציון
הכרמלי אליהו
כהן רחל
אילנית פייגה
נצר דבורה
פרסיץ לוסנה - היו"ר
פנקס דוד צבי
צילינג אהרן
סטילבטקי יזהר
רזיאל-נאור אסתר

מוזמנים:

ח. וילקופלד - מטעם מרד המספטים

חסרים:

אלמליח אברהם
לנקין אליהו.

ע.ע.

ועדת החינוך והתרבות
28.6.50

היו"ר ש. פרסיץ: אני פותחת את הישיבה.

יש לנו סדרהיום קבוע מהשבוע שעבר. אולם, חשבנו כי ישיבת מליאת הכנסת תתחיל בטעה 9.30, ולכן, קבענו את הישיבה לשעה 8, וחשבנו לטפל רק בהצעת תיקון החוק אשר הועמדה על סדר-היום של הכנסת. כיון שמליאת הכנסת תתחיל רק בטעה 11, אני חפצה שהועדה תחליט על מה ברצונה לדון.

הוחלט לדון על הצעת התיקון לחוק לימוד חובה.

א. ציזלינג: ברצוני להכניס שתי הצעות:

אני מציע לאשר את התיקון לחוק, אשר הוצע ע"י הממשלה, אבל במקום המלים: "לא יאוחר מיום א' באב", לכתוב את המלים: "לא יאוחר מיום ט' באב". הנימוק הוא פשוט: אנו נמצאים היום ב'ג בתמוז, והרישום במקומות מסויימים עדיין לא החל. אני חושב שיש להאריך את מועד הרישום, כדי לאפשר לכל ההורים לרשום את ילדיהם.

הצעתי השניה היא, להכניס לתיקון החוק

הזה עוד פעיף אחד, והוא הונח באורח בלתי רשמי גם על שולחן חברי הכנסת. אלו הן ההצעות אשר נתקבלו פה אחד במועצת-החינוך, ואשר באות להבטיח שסדר החינוך יוכל להשתמש בסמכויותיו בכל מקום שהוא יהיה סבור כי הרשות המקומית אינה עורכת את הרישום לפי החוק, או במקום שהוא יהיה סבור כי הרישום אשר נערך ע"י הרשות המקומית, נערך שלא בהתאם לתקנות החוק. בחוק הקיים ישנו ליקוי, והוא: שר החינוך אחראי על ביצוע חוק לימוד חובה, בעוד שכל ארגון הרישום נמצא בסמכויותיהן של הרשויות המקומיות בלבד. איני רוצה לדון עכשיו על כך, אם היה מי שהשתמש בכך לדעה; הועדה עוסקת בחוק, ובחוק הדבר יכול להיות מכוון רק לגבי העתיד, לכל מקרה אשר שר החינוך יצטרך להשתמש בסמכויות אלו במקום שהרשות המקומית אינה מאורגנת די צרכה, או במקום שהרשות המקומית תראה זכות לעצמה להמרות את החוק, וכן הלאה.

לכן, אני מציע לקבל את ההצעה הזאת, אשר נתקבלה פה אחד במועצת-
החינוך, נתאשרה ע"י שר החינוך, טרם הגיעה לידי דיון בממשלה,
אבל איני סבור כי הממשלה תראה אותה בעין רעה.

צ. וילקנפלד: ביחס להצעתו של מר ציזלינג, אני חושב

כי מחובתי לאמר שלפי הנוהג בכנסת
ולפי ההחלטות של ועדת הכנסת, אין להכניס בשלב הדיון בוועדה,
שינויים או תוספות החורגים ממסגרת הנושא של ההצעה אשר הונחה
על שולחן הכנסת ועברה את הקריאה הראשונה. אם הממשלה מניחה על
שולחן הכנסת הצעת חוק הנוגעת לענין מסויים - כמו, למשל, פה
בענין דחית מועד הרישום - בגבולות הנושא הזה אפשר להכניס כל
שינוי שרוצים להכניסו. למשל, הצעתו של מר ציזלינג, לדחות
את מועד הרישום מא' באב עד ט' באב, זהו שינוי בתחום הנושא
של ההצעה אשר עברה את הקריאה הראשונה. הוועדה תצטרך לסקול,
אם הסעיף השני אשר מר ציזלינג מציע להוסיף, אם הוא יי
בתחום הנושא של ההצעה אשר עברה את הקריאה הראשונה.

ד. צ. פנקס: איני יודע אם הצעותי תהיינה בהתאם

לדעה שהוסמעה כאן ע"י היועץ המשפטי.
אני יודע כי קשה מאוד לסמור על הסייג, שלא להכניס הצעה אשר
אינה שייכת לנושא אשר בו דנים. אתמל, למשל, הונח התקציב על
שולחן הכנסת, והנה, בא חבר כנסת ומציע מס חדש. למען סידור
הענין, וכדי למנוע ויכוח סרק על הפורצי-דורה, הוחלט להצביע
על ההצעה.

אני רוצה להציע הצעות אשר נובעות

מן המציאות. איני שמח לחוק, אלא לביצוע החוק. והנה, בחוק
לימוד חובה ישנו סעיף שאי-אפשר לבצע אותו, או שקשה לבצע
אותה. הצעתי מכווונת לסעיף 2(ב) (2) של חוק לימוד חובה.
בסעיף זה כתוב: "לימוד חובה במוסד חינוך מוכר לילדים יחול
בשנת הלימודים תשי"א - על כל ילד טבראשית אותה שנת לימודים
היה באחד הגילים מ-5 עד 12 ועד בכלל";

אני מציע להוסיף כאן פיסקא אשר תתיחס רק לגיל 5-6, כלומר, לגיל גן הילדים. אני מציע שתוכן הפיסקא יהיה: הוראת שעה לסנת הלימודים תשי"א - רשאי הסר לשחרר מלימוד חובה ילדים בגיל 5-6 באותן רשויות חינוך מקומיות, אשר אחרי החלטה מתאימה של הרשות המקומית, ימצא השד כי אין אפשרות לעסות את הסידורים הדרושים לשם מתן חינוך חובה לילדים אלה. איני מכיר את התנאים בארץ, אולם איני יודע איך, למשל, תסדר עיריית חיפה את 5 אלפים הילדים בגיל הגן אשר נרשמו, בטעה שאין לה, כפי ששמעתי, אף גן עירוני אחד. אני מכיר את התנאים בתל-אביב, ואני יודע כי אין לתל-אביב כל אפשרות טכנית לקלוט את כל הילדים בגיל הגן, ואני מתאר לי כי חוסר אפשרות כזאת יכולה להיות גם במקום אחר. איני מציע את שינוי החוק באופן מוחלט, איני מציע את שינוי החוק לגבי כל המקומות, אני מציע רק הוראת שעה, שהשר, על פי החלטת הרשות המקומית, יוכל לשחרר מחוק לימוד חובה ילדים בגיל 5 - 6 במקומות שהוא יוכח לדעת כי אין אפשרות לבצע את החובה הזאת.

אני מציע לבדוק מחדש את הנוסח בנוגע

לרישום נערים עובדים. לפי חוק לימוד חובה צריכים נערים עובדים להיות נרשמים ע"י ההורים, ע"י נותן העבודה, ואם לא הצעד עצמו הגיע לגיל 16-17, הוא חייב לרשום את עצמו. איני יודע היכן היתה הראיה שלנו בטעה שחוקקנו את החוק הזה. אני מציע לבדוק מחדש את הפרוצדורה הזאת, ומציע שהחובה תחול רק על ההורים, ונותן העבודה יהיה רשאי לשלוח הודעות בקשר לנערים העובדים אצלם. אני מציע לשחרר מחובת רישום את הנערים העובדים בני 16-17.

בסעיף 6(ב) של חוק לימוד חובה

כתוב: "ילד או נער הזכאי לחינוך יסודי חינם על פי סעיף זה, לא ידרשו בעדו דמי הרשמה או כל תשלום אחר בעד לימודיו במוסד חינוך רשמי; ואולם רשות החינוך המקומית שבתחום שיפוטה נמצא מוסד החינוך הרשמי שבו לומד הילד או הנער תהא רשאית, באישור השר, לגבות תשלומים, בשיעור שהשר יקבע, בעד אספקה שהיא נותנת לילד או לנער, ובעד הסירותים שהיא נותנת לילד או לנער נוסף על הסירותים אשר השר הגדיר אותם כתקנות כסירותים מקובלים." אמנם, הסעיף הזה נותן אפשרות להטיל תשלומי חובה ואינו קובע את גובה התשלומים, אבל מגדיר בעד מה מותר לקבל את התשלומים האלה. כולנו יודעים את הקשיים התקציביים של ביצוע החוק הזה; למטלה אין מספיק כסף, לרשויות המקומיות אין כסף, ולדעתן, אין להן מכשירי הטלת מסים, כיון שלפי החוקים הקיימים הם צריכים לגבות את המסים בעיקר לפי שכר-הדירה. יוצא שגם אם הרשויות המקומיות תגדלנה את המסים, הן תגדלנה אותם לא באופן פרוגרסיבי ולא בהתאם ליכולת ההורים. אני רואה אפשרות של הטלת מס פרוגרסיבי ע"י גבית תשלומים עבור הסירותים אשר מקבלים הילדים בבתי הספר. הנסיון טרכטנו בתל-אביב מראה לנו כי אין מס פרוגרסיבי בעירית תל-אביב כתשלומים אשר מסלמים בבתי הספר בעד הסירותים; שליש מהתלמידים משוחרר מתשלום זה, שליש מהתלמידים מסלם סכומים קטנים ושליש מהתלמידים, שהוא בעל יכולת, מסלם תשלומים יותר גדולים. עירית תל-אביב אשר צריכה להוציא כ-2¹/₂ מיליון ל"י עבור סירותי חינוך, לפי/חוק לימוד חובה תוכל העיריה לגבות רק 150 אלף ל"י. לדעתי, אפשר להוציא את ההגבלה הזאת ולאשר לכל רשות מקומית לקבוע, באישור השר, תשלומים פרוגרסיביים, בהתאם ליכולת ולפי מכסה מסויימת.

ועדת החינוך והתרבות
28.6.50

עע/של

י. גורי: ההצעות אשר שמענו מפי החבר ציזלינג
הן בתחום ביצוע חוק; אפשר לקבלן
ואפשר לא לקבלן, אבל הן בתחום ביצוע החוק. ההצעות אשר הציע
מר פנקס, הן הצעות לביטול החוק. לכן, אני מציע לוועדה לא
להכנס לדיון על הצעות שיש בהן משום ביטול החוק. אם הטמטלה
באה לכלל מסקנה שאי-אפשר לבצע את החוק, מתפקידה של הטמטלה
להציע הצעת תיקון לכנסת, התיקון צריך לעבור קריאה ראשונה,
ואח"כ נוכל לדון בו. אני מתנגד לכך שהוועדה / ^{תקבל} על עצמה את
היזמה להציע את ביטול חוק חינוך חובה, וכל ההצעות של מר פנקס,
הן בגדר ביטול חוק חינוך חובה. אני מציע ליו"ר להעמיד את
הצעתי להצבעה.

היו"ר ש. פרסיץ: ההערכות בעניינים אלה יכולות להיות
שונות. ישנם כאלה הסבורים כי הצעתו
של מר ציזלינג היא הצעה לביצוע חוק חינוך חובה, והצעתו של
מר פנקס היא הצעה לביטול החוק, ויש אפשרות לומר את ההיפך הגמור
מזה; כל זה נובע מגישות מסויימות.
לעצם העניין, השאלה היא חסורה מדי
כדי שנשתעשע בדיאלקטיקה בעניין זה. אנו עומדים כבר היום
ביג' בתמוז. שמעתי אתמול כי ועדת הכספים החליטה, כאילו,
לדחות את בנין תקציב החינוך עד ל-1 באוגוסט. אני חפצה לשאול
את החברים אשר דואגים לכך שלא יהיו זעזועים בחינוך, כדי שחוק
חינוך חובה יבוצע ושבת-הספר ייפתחו: איך הם מתארים לעצמם
את הדברים, אם לא נתחשב באותם התיקונים אשר הוצאו ע"י מר פנקס,
כי אם נשתעשע בריבונות מדומה של מישהו הרוצה לשכנע מישהו,
או להטיל על מישהו לבצע את מה שהוא חושב. אני מציעה להסיר
את הצעתו של מר גורי מסדר היום, ולא לדון בה. אני מציעה לדון
לגופו של הדבר - איך אפשר לבצע את חוק חינוך חובה עוד השנה.

עע/טל

ג. כהן:

אני מסכימה להערכה אשר הובעה ע"י מר פנקס והגב' פרסיץ בקשר לאפשרויות ביצוע החוק, והסכמתי זו מבוססת על ידיעת הדברים בחיפה. אבל, יחד עם זאת, אני חושבת שאם הטר אומר כי הוא יכול לבצע את החוק ואם הממסלה כולה אוסרת שהיא יכולה לבצע אותו, איננו יכולים להכנס בדיון על סיבוי החוק. ביחס לסיבוי החוק, הייתי רוצה לסמוע קודם, חוץ-דעת מוסמכת מאת מר החינוך, שהוא האחראי על ביצוע החוק.

מר וילקנפלד:

אני רוצה לומר כי כל מה שאמרתי ביחס להצעתו של מר ציזלינג חל ביתר בהירות וביתר תוקף לגבי הצעותיו של מר פנקס, כלומר, הספק אם הצעותיו חורגות מנוסא ההצעה אשר מונחת לפניכם או לא, הוא הרבה יותר קטן לגבי הצעותיו של מר פנקס מאשר לגבי הצעותיו של מר ציזלינג.

היו"ר ס. פרסיץ:

אנו נדרסים לאשר תיקון חוק אשר הובא ע"י הממסלה. אנו רשאים לסאול את הממסלה אם היא מוצאת שע"י תיקון חוק זה, אפשר יהיה לבצע את חוק חינוך חובה, אף שהדבר הזה יגרום למבוכה נוספת בכל הדברים.

מר גורי מציע להוריד מעל סדר דיוננו

את כל ההצעות של מר פנקס, מפני שלדעתו יש בהן מסוים ביטול החוק. לעומת זאת, הוא מציע לדון בהצעותיו של מר ציזלינג, מפני שלדעתו יש בהן מסוים ביצוע חוק חינוך חובה.

הגב' כהן אוסרת כי אינה יכולה להסכים

בענין זה, עד שלא תשמע דעה מוסמכת מטעם משרד החינוך. כיון שד"ר בן-יהודה הופיע, אפשר לסמוע את דעתו בקשר לענין זה, לאור כל ההחלטות אשר נתקבלו עכשו בקשר עם התקציב.

י. גורי:

ד"ר בן-יהודה אינו מסמך להסיב בנוגע לביצוע חוק חינוך חובה.

עע/של

היו"ר ש. פרסיץ: ד"ר בן-יהודה, לאור הטעם התקציבי של החינוך, האם יש אפשרות לבצע את כל הדברים הכתובים בחוק?

א. ציזלינג: אני מוחה נגד הנהלת הישיבה. אני מבקש לעסוק בהצבעות, ועל כל הצעה לתת את רשות הדיבור לשני חברים אשר ינסו בעד, ולשני חברים אשר ינסו נגד.

היו"ר ש. פרסיץ: ההתרגזויות הללו חוזרות כמעט בכל ישיבה, ואיני חושבת שהדברים תלויים רק בי. אם הוועדה מחליטה לעסוק בפרוצדורה מסויימת, אינני פוסקת אחרת. בקטר לפרוצדורה, אם מתעוררת שאלה אם אפשר לדון בדבר או אי-אפשר לדון בו, מחובת היו"ר להעמיד לדיון את הדברים האלה.

ד"ר בן-יהודה: בתחילה, אני מוכרח להעיר הערה: כמה פעמים כבר העירו לבא-כח משרד החינוך, לאחר תשובתו, מה הוא מוסמך לענות, ומה אינו מוסמך. אבל להגביל את כוחו ולהגיד לו מה הוא מוסמך לענות, עוד לפני שהוא מסיב, דבר זה היה מיותר. ברור טאענה רק על מה שאני מוסמך לענות. איני יכול להשיב דבר ביחס להצעה לתת לשר את הרשות לבצע את חוק חינוך חובה בגני-ילדים בכל רשות מקומית לפי היכולת. דבר זה עלה רק עתה על השלחן, ואינני יכול להשיב על כך.

כמו"כ, איני מוסמך להשיב על הצעתו של מר פנקס, למחוק בסעיף 6ב את המלים "בעד אספקה... ובעד שירותים שהיא נותנת לילד או לנער."

ע.ע.

ביחס להצעתו של מר פנקס בקשר

לנערים עובדים, אין לי כל יכולת להסיב עליה. כיו"ר מועצת החינוך ידוע לי שהמועצה החליטה לתקן את החוק האומר כי בחירת הזרם עבור חינוכם של נערים בני 16-17 יחול על ההורים. המועצה החליטה לתת לנער בן 16-17 את האפשרות לבחור בזרם הרצוי לו ודעתו תהייה סחייבת. שר החינוך אישר את דעת המועצה בענין זה, ובטעת הכושר תובא הצעה לפני הכנסת כתיקון בחוק.

בקשר לאפשרות החטרית של ביצוע החוק,

לא ידוע לי על תלונות של משרד החינוך בקשר ליכולת הביצוע השנה יותר מאשר בשנה הקודמת, כאשר דנו על החוק. הקוסי היחידי הוא הקיצוצים בתקציב, אבל איני יכול בטוח פניה להגיד כי הקיצוצים האלה יפגעו בעיקר בגני הילדים. יצטרפו לעשות רביזיה של ניצול התקציב, יהיו פגיעות פה ושם, אבל אין לי כל ידיעה על כך שיש מחטבה לרכז את הקיצוצים בתקציב דוקא בטעיף גני הילדים.

י. גורי: מעולם לא עלה על דעתי להעיר איזון

שהיא הערה שיש בה כדי לומר לד"ר בן-

יהודה טה הוא מוטמך לומר ומה לא. במקרה זה, הייתי בטוח מראש בתשובה אשר יתן, ופטוט חסתי על זמנה של הועדה.

ע. אסא: אני טציע לא לדון בהצעותיו של מר

פנקס, פרט לתיקון שהוא טציע בעניני

רישום הנערים העובדים. אנו דנים על כך בעניני רישום; הצעת

החוק המונחת לפנינו קטורה בניצוע הרישום, ואנו ימלים להביא

רק תיקונים נוטפלים הקטורים בעניני הרישום.

ה צ ב ע ה

בעד הצעת מר גורי, לא לדון בהצעות מר פנקס - רוב

2 -

נגד

בתקבלה הצעת מר גורי

הסתייגות; ד.צ. פנקס, ט. פרטיץ.

ע.ע.

מר וילקנפלד:

לי נראה הענין כך: אילו היה מתקיים
כאן דיון לגופו, היתה למר פנקס זכות
הסתייגות. אולם, התקיים כאן דיון אם לקיים דיון על הצעותיו
של מר פנקס, ואם הועדה החליטה לא לקיים את הדיון, מפני שדיון
זה חורג ממסגרת הנושא, המקום לערער על החלטה זו של הועדה הוא -
בפני ועדת הכנסת, ולא בפני מליאת הכנסת.

ד.צ. פנקס:

מר וילקנפלד הוא היועץ הסטפטי של
מסדר החינוך ואינו מוסמך להתערב
בפרוצדורה הפרלמנטרית. ביחס לנוהג פרלמנטרי, אני יכול ללמד
את מר וילקנפלד יותר מאשר הוא אותי.

מר וילקנפלד:

אני רוצה לומר כי איני מתימר ללמד
את מר פנקס, או מישהו מחברי הועדה
נוהג פרלמנטרי. אני טוכן להודות על אותו חלק מדבריו של מר
פנקס, שאני יכול ללמוד ממנו נוהג פרלמנטרי יותר מאשר הוא יכול
ללמוד ממני. יחד עם זאת, אני רוצה להוסיף שאינני רואה מחובתי
לפסוק בענייני נוהג פרלמנטרי, אבל אם אגב דיון באחת הועדות
מתעוררת שאלה פרוצדורלית, אני מוצא כי מחובתי להביע את דעתי,
והועדה תסקול ותחליט כפי רצונה. לפי דעתי, זהו חלק אינטגרלי
מהתפקיד שאני מסלא כאן, ואינני חושב כי מר פנקס צדק בזה שרצה
ליטול ממני את זכות הבעת הדעה בענין זה.

היו"ר ס. פרסיץ:

האם הועדה מוכנה להמשיך לסמוע הודעות
בקשר לענין שהיה בין מר פנקס ומר

וילקנפלד?

י. גורי:

אני מציע לסמוע אחד טאלה המזדהים
עם דעתו של מר פנקס ואחד טאלה המתנגדים
לדעתו. אם חברי הועדה יעברו בטתיקה על הודעת מר פנקס, פירוס
הדבר מחברי הועדה מסכימים לדבריו, ואינני רוצה שיתקבל דווקא
כזה.

ע.ע.

א. הכרמלי:

ד.צ. פנקס: אני מבקש לרסום לי הסתייגות בקשר להצעותי.

א. הכרמלי: הר פנקס הודיע שהוא רסם לך הסתייגות,

ואני מציע לוועדה להחליט שאין על מה להסתייג. היתה לפנינו הצעה אחת, תיקון בזמן הריסום, ולא יותר. התוספת אשר הונאה ע"י סר פנקס איננה עומדת על סדר היום, ולכן, איננה חוקית.

היו"ר ס. פרטיץ: אברר עם יו"ר ועדת הכנסת על הנוהג

בקשר לסאלה הפרוצידורלית אשר התעוררה, וכאשר אקבל את תשובתו, אמסור אותה לסר פנקס. אם הנוהג הפרלמנטרי ירסה לנו לרסום את ההסתייגות שהכנסנו, נרסום אותה; אם לא, לא נרסום אותה, וסר פנקס יעסה כפי שזה נראה בעיניו. הויכוח בענין זה נגמר, ואנו עוברים לענינים אחרים.

ד. צ. פנקס: במקרה שתקבלנה הצעותיו של סר ציזלינג

בקשר לתיקון חוק חינוך חובה, מבקש לרסום לי זכות להסתייגות.

היו"ר ס. פרטיץ: לפי דעתו של סר וילקנפלד, איננו

יכולים לסלב את הצעתו של סר ציזלינג, כיון שאינה קטורה לתיקון החוק אשר הוצע ע"י הטסטלה.

סר וילקנפלד: לדעתי, בסלב זה של הדיון על הצעת

התיקון לחוק, אין להוסיף הצעות אשר חורגות מן הנושא של ההצעה אשר עברה את הקריאה הראשונה. לאור כלל זה בקסתי מאת הועדה לסקול את הצעתו של סר ציזלינג.

ד. כהן:

שמענו באופן מפורש כי ההצעות אשר
 מר ציזלינג הניא, לא היו על השולחן.
 אם מר ציזלינג רוצה להביא תיקונים, היה צריך להודיע לנו
 על כך. כאשר נפס התיקון, שמר ציזלינג רוצה להביא, אינו מונח
 על השולחן, איך נוכל לדון על החוק, גם אם ארצה לעשות זאת?
 לכן, אני מציעה למר ציזלינג: אם ברצוננו להציע תיקונים, יציע
 זאת כחוק, ובישיבה הבאה נוכל לדון בכך. אני מטרבת לדון היום
 בהצעות התיקונים של מר ציזלינג, גם מבחינה פורטלית וגם
 מבחינה מעשית.

א. ציזלינג:

הצעתי נובעת אך ורק לתקנות הרישום,
 ולכך יש לי אסמכתא מ: (א) סמועצת
 החינוך אשר קבעה את תקנות הרישום, ולצורך תקנות הרישום
 קבעה שיש צורך בתיקון החוק; (ב) משר החינוך אשר טעא לנכון
 לאשר את התיקון. אמנם, הממשלה לא דבה עדיין בתיקון חוק זה,
 אבל עי"ז היא לא פטלה זאת כחלק מתקנות הרישום. בזמן הויכוח
 במליאה על הצעת התיקון שהוגשה ע"י הממשלה, הכנסתי בפירוש
 את התיקון הזה. איני חייב, הגב' כהן, לעסוק בהדפסת הצעותי
 וחלוקתן.

א. רזיאל-נאור:

בכלל, אינני מבינה את הנעטה פה היום.
 אם הבינותי במידה כל שהיא את הויכוח
 בכנסת בענין הנידון, הרי עלינו לדון כעת על הארכת מועד
 הרישום, ותו לא. אינני יודעת אם כל מה שאומר חבר כנסת בעת
 הויכוח, נכנס באופן אוטומטי כהצעת חוק, ואין זה עדיין מחייב
 את הועדה לדון על כך. ההחלטה בכנסת הייתה, לדון בדרישה להאריך
 את מועד הרישום עד ראש חודש אב, ואם לדון, יש לדון רק
 בענין זה.

מכל ההצעות אשר מר פנקס הציע, אני
 סוכנה לקבל את ההצעה ביחס לרישום בערים עובדיים. אמנם, מועצת

ועדת החינוך והתרבות
28.6.50

ע.ע.

מועצת החינוך דנה בזה, ואפילו הער נתן את הסכמתו לכך, אבל איני יודעת איך מועצת החינוך יכולה לקבוע ביחס לנערים הנמצאים ברשות הוריהם, כי דעתם היא הטכרעת, ולא דעת הוריהם. הרי הסדובר הוא ביחס לנערים שיט להם הורים או אפוטרופסים. כל זמן שאין בארץ חוק הקובע כי נער בגיל 16 עומד בפני עצמו ויש לו כל הזכויות בפני החוק, איני יודעת איך מועצת החינוך יכולה לעשות מסגה אנטי פידגוגי כזה. מציעה שבדון צק על סה שהבית הטיל עלינו לדון, היינו, בדרישה להאריך את תוקף הריטום מראש חודש תמוז לראש חודש אב.

היו"ר ש. פרסיץ: סר איזלינג הציע לדחות את הריטום עד לסוף באב. אני חפצה להתנגד להצעה זו. רבותי, הריטום נעשה באוירה של מלחמת בחירות קשה מאוד, וכל המסכה של אוירה זו אינו לסובת החינוך ולסובת הענין. איני יודעת מי סאתנו מעוניין להאריך את הזמן עד אין קץ של אותה האוירה הסודרת עכשיו ביטוב, כי, אין בזה כל אגיון והצדקה.

ע. אפר: אני חושב כי לאיט סאתנו אין ענין סיוחד להאריך את מועד הריטום, ^{אם} אין בזה הכרח. ברצוני לטאול את ד"ר בן-יהודה: האם לדעתו אפטר לסיים את הריטום בכל המקומות עד לא' באב?

היו"ר ש. פרסיץ: אני חפצה לטאול את ד"ר בן-יהודה: האם הוא מסוכנע שאם נאריך את מועד הריטום עד 15 באב, יהיה זה אטצעי טובהק לבצע את חוק חינוך חובה?

ד"ר בן-יהודה: ההצעה לדחות את מועד הריטום סא' באב עד סוף באב היא חדטה בעניני, ואין לי כל דעה בענין זה.

ע.ע.

ועדת החינוך והתרבות
28.6.50

י. גורי: אני תוסך בהצעתו של חבר הועדה ציזלינג.

ד"ר בן-יהודה: את ההצעה לדחות את מועד הריטום מא' בתמוז

לא' באב, הגיש משרד החינוך בפני מועצת

החינוך, כי לשם מילוי התקנות אשר הוטלו עלינו, ראינו שיש צורך להאריך את המועד הנ"ל. איני יכול היום להגיד אם יהיה צורך להאריך טוב את מועד הריטום, אם כי איני מוציא את האפשרות הזאת מן החשבון. אבל, היום משרד החינוך אינו מציע דבר כזה.

א. ציזלינג: כיצד אפשר יהיה לבצע את הריטום בקטר

לגבי הילדים ונערים עובדים, בטעה

שבי"ג בתמוז לא הוחל לעשות זאת בחלק גדול מהמקומות.

היו"ר ש. פרסיץ: אם יאריכו את מועד הריטום עד 15 באב,

האם דבר זה יקדם אותנו במשהו בקטר לביצוע

חוק חינוך חובה לגבי ילדי הגנים, אם לא ידאגו לפני כן לאמצעים אשר יבטיחו את הדבר הזה?

ד"ר בן-יהודה: משרד החינוך לא התעורר השנה שום ספק

גדול יותר מזה שהיה באלול תש"ט, ואני

מבקש שהדבר יהיה ברור. ענין הריטום בגבי הילדים ובבתי-ספר לנערים עובדים התנהל וכתנהל בסדר, ואין כל תלונות בקטר לענין לידון.

זה. לגבי מקום אחד קשה בענין זה / אם המקום ירצה לבצע את הריטום לפי התקנות, נוכל לגטור זאת עד ה-1 באב; אם לא ירצה, הטטלה תדון בכך. איני מוציא טכלל אפשרות את הדבר, שאם געור שבוע נראה שהארכת המועד תועיל לביצוע החוק, נבקש עוד ארכה.

ע.ע.

ועדת החינוך והתרבות
28.6.50

ה צ ב ע ה

בעד התיקון של סדר ציזלינג, להאריך את סועד הריסום - 7
נגד - 3

בתקבלה הצעתו של סדר ציזלינג

הסתייגות: א. רוזאל-נאור, ס. פרסיץ.

היו"ר ס. פרסיץ: אני חושבת שבקטת הארכת זו, מבלי תיקון

לעצם הענין, אינה ריאלית. אם אטמע

היום הודעה מאת המטסלה, כי אפשר לבצע את החוק עד תטי"א,
אצביע בעד הארכת סועד הריסום. אם לא אטמע מאת המטסלה דברים
ברורים בענין זה, אגיד שאין כל תועלת בזה.

א. רוזאל-נאור: אני מציעה לסחוק את הסעיף הזה, אלא

אם כן תבוא הודעה מטעם המטסלה שיט

בכוחה לבצעו.

היו"ר ס. פרסיץ: סר פנקס בקט לרסום לו הסתייגות בענין

זה.

י. גורי: אני מבקט תיקון נוטרף. אין להסתפק רק

בזה שנאריך את סועד הריסום רק לילדים

בגיל 5, כי בתל-אביב לא בוצע הריסום גם בקטר לילדים בבתי-הספר.

הריסום הנעטה כעת בתל-אביב יכול להיות חוקי רק אם הכנסת

תחליט כי הארכת סועד הריסום חל באופן דטרואקטיבי טא' בתמוז,

ואין להסתפק רק בגיל 5, כי אם בגיל 5 עד גיל 12.

א. ציזלינג: אני מציע לנסח את הסעיף בצורה זו:

סעיף 3(ב)(2) לחוק ליסוד חובה, תט"ט -

1949, יחול בראשית שנת הליסודים תטי"א, כאילו במקום הטלים

ע.ע.

ועדת החינוך והתרבות
28.6.50

"לא יאוחר מיום א' בתמוז", נאסר באותו טעיף: "לא יאוחר
מיום ט"ו באב".

ד"ר בן-יהודה: בחוק יש חסרון אחד. בטעיף 2 צריך
היה להיות כתוב: "ילד שנראשית שנת
הלימודים תשי"א יהיה בגיל 5 או בגיל 6, ^{או} ^{כל} ^{אנ} ^{בראשית/שנת} ללימודים
יהיה שנתי/בגיל 5... בכל שנה אחרת לא יהיו ילדים שלא בגיל 5
אשר יצטרכו להירשם.

א. ציזלינג: במקום לשנות את הטעיף הזה, אפשר לקבוע
הוראת שעה, שבשנת הלימודים תשי"א תחול
חובת הרישום על ילדים ונוערים בגיל לימוד חובה, על סמך
סהרישום יתקיים לא יאוחר מיום ט"ו באב. לגבי החוקים בעתיד,
אין לנו צורך בזה.

ח. וילקנפלד: איני רואה מניעה לקבוע הוראת שעה ברוח
הדברים אשר הוצעו ע"י מר ציזלינג.

היו"ר ש. פרסיץ: נבקש את מר וילקנפלד לנסח את התיקון,
ולפני שהתיקון יסור למליאת הכנסת
להצבעה, יעברו כמה חברים שהועדה על הניסוח.

י. גורי: לו ההסתייגות של הגב' פרסיץ - א. רוזיאל-
נאור היתה מתקבלת בכנסת, פירוש הדבר
כי הרישום אשר מתקיים עתה בתל-אביב הוא בלתי חוקי.

היו"ר ש. פרסיץ: אני מציע לקבל את התיקון הזה רק לגבי
רישום הילדים בבתי-הספר.

ע.ע.

ד"ר בן-יהודה:

על פי החוק והתקנות, כל רשות מקומית

חייבת להחזיק מסדר רישום בטווח כל

השנה. עי"ז שהארכיוו את מועד הרישום, אין עוד עבריינות
לא מצד הממשלה ולא מצד ההורים. חוץ מזה, ישנן זכויות אחרות
למועד הרישום וישנן זכויות אחרות לסנת הרישום. לכן, אני
טבקט לדייק ולקבוע כי החוק מדבר רק ביחס להארכת מועד הרישום
ולא ביחס להארכת הרישום.

פ. אילנית:

אני מציעה להצביע על העיקרון, ואת

הניסוח במסוד ליועץ המספטי ביחד עם

3 חברי הועדה.

ההצעה בתקבלה

היו"ר ט. פרסיץ:

אני חפצה י בפניכם את התיקון

אשר הציע טר פנקס:

1. חוק ליסוד חובה, תש"ט - 1950, יתוקן כך:

אחרי סעיף 3 יבוא סעיף זה:

3א. (א) היה לשר יסוד להניח טרשות חינוך
מקומית מסוימת אין ביכולתה לבצע
את חוק חינוך חובה, כולו או בחלקו,
מטעמים טכניים של חוסר בנינים
או ציוד מתאימים או מחוסר תקציב
מספיק, רשאי הוא, בהסכמת הממשלה,
לצוות, בצו שיפורסם ברשומות, שאותה
רשות חינוך מקומית לא תערך עוד
רישום כאסדר בחוק, ושהרישום ייערך
על ידי מי שהטר יקבע ובמועד ובאופן
שהטר יקבע. בטקוה זה יקויים חינוך
חובה חיינט באותה רשות חינוך מקומית
על ידי הממשלה.

היו"ר ט. פרטיץ: ארון ציזלינג, בהביאו את הצעת התיקון לחוק, אמר: מועצת החינוך קבעה את החוק הזה. אני חפצה לקבוע שאין רשות למועצת החינוך לקבוע חוקים. בסמכותה של מועצת החינוך ליעץ בלבד. אח"כ אמר מר ציזלינג כי השר אישר את החוק. אני מוכרחה לאמר כי לצערי הרב מאשר לפעמים השר דוריס לפי עזת המועצה, ומכסיל את עצמו ואת הרב בעניינים אלה. הנה אישר השר את התקנות ועקב התקנות נשלח סופס מיוחד לכל המוסדות אשר חייב אותם לעשות את ההיפך מהכתוב בחוק. אילו באו מר ציזלינג ומר גורי בשט סיעותיהם להניח הצעת חוק על שולחן הכנסת, היתה זו הצעת חוק שלהם. אבל, פה נעשה דבר שהמועצה, כפי הנראה, רואה את עצמה כממסלה בעניינים אלה. נשלח לחברי הכנסת חוק אשר משרד המטפטים לא ראה אותו, לא עבר עליו, ומובן טאליו שהוא לא היה גם בפני הממסלה, כיון שדוקומנטים אשר הממסלה אינה רואה אותם, אינם באים בטם הממסלה על שולחן הנבחרים. להאחז בדבר ולאמר כי החוק הזה נוסח בין כותלי משרד המטפטים, דבר זה מטעה. יתכן מאוד כי מי שהוא ממשרד המטפטים ניסח את החוק הזה, אבל דבר זה לא נעשה על דעת משרד המטפטים ולא על דעת הממסלה. אני רואה את החוק הזה רק כדמונסטרציה גרידא, כדי להעמיד רשות מקומית מסויימת בטצב של מפרה. חוק, ולכן, אני מתנגדת לחוק הזה. כמובן שאצביע נגדו, ואם תקבלו אותו, ארטוט לי הסתייגות ואדרוט למחוק אותו.

י. גורי: החוק הזה אינו מכיוון כלפי אנשים מסויימים, או כלפי מוסדות מסויימים. נוכחו לדעת כי אין/בטחון שהחוק הזה יבוצע כהלכתו באיזה שהוא מקום, והמדינה יצא להתכונן בפני אפשרות כזאת, לאחר שנוכחה לדעת כי לא חטבה על כך טראס. בהצעת התיקון לא כתוב כי השר חייב לעשות זאת, הוא רטאי לעשות זאת, ויכול גם שלא לעשות זאת. התיקון הזה נא להגן על החוק, ולא יותר.

אני רואה גם חובה לעצמי למסור לוועדת החינוך כיצד קרה שהתופס של החוק, אשר הוצע ע"י מועצת החינוך, נסטר לחברי הכנסת. נסטר לי מפי שר החינוך עצמו ומפי מזכירו, כי החוק הזה הובא לסולחן הממשלה. הממשלה החלה לדון בחוק והספיקה לסיים את הדיון רק בטעיף אחד. מזכירות הממשלה היתה סבורה כי הממשלה גטרה את החוק כולו, הפציאה אותו למזכירות הכנסת, ומזכירות הכנסת בתוסה, חלקה את החוק בין חברי הכנסת.

ר. כהן: אני מבקשת מחברי הוועדה שתיתנו לנו אפשרות לדון בחוק. אני מציעה: או שנשב עוד שעה, או שנפסיק את הישיבה סיד ונמשיך את הדיון בישיבה הבאה.

א. רוזאל-באור: מדבריו של שר גורי קבלתי רושם כי כל ההסתערות הזאת נעשתה כלפי עיריית תל-אביב. כמי שגדל בעיר, חי בה וחיוך בה את בניו, אני חושבת כי אסור להעמיד את הדברים בצורה כזאת. מכל מה שכתוב בהצעת התיקון לחוק, נראית לי רק טיבה אחת: אם רשות מקומית קובעת שאין לה אפשרות טטטית לבצע את החוק, הסובתה של הממשלה לצאת לעזרת המקום.

א. ציזלינג: אמרתי כי ידוע לי שהתיקון הנ"ל נתקבל ע"י מועצת החינוך בסמכותה כמיצעת לטר בעניני חוקים ונתקבל בקטר עם עניני הריטוט. הכנסתי זאת לא מחטטן, כי אם בהצעת תיקון לחוק, המוצע על ידי. כך גם אמרתי טעל במת הכנסת.

היו"ר ש. פרסיץ:

ה צ ב ע ו ת

בעד התיקון של שר פנקס - מייעוט
נגד - ר ו ב
התיקון לא נתקבל

ה ד ב ע ה

בעד התיקון של סר ציזלינג - רוב

נגד - סיעוט

התיקון בתקבל

הסתייגות ל-ר. כהן, ד.צ. פוקס, ש. פרטיץ
א. רוזיאל-נאור.

א. ציזלינג: אני ספיע לבחור כעת בוועדה ה-3, אטר

תהיה אחראית על ניסוח החוק ועל קבלת

רשימת ההסתייגויות. ועדה זו תקבע גם מי יגיש את תיקון החוק
לטליאת הכנסת.

ע. אסף: יש לי שאילתא לד"ר בן-יהודה:

אני רוצה לברר את שאלת נסיעתו של

ד"ר בן-יהודה מהארץ לתקופה מסויימת. איני רוצה שנקיים כרגע

בירור על חסיכות המטרה של הנסיעה, אבל נראה לי כי בטעה זו,

בשעת ביצוע חוק חינוך חובה, לא רצוי שטנהל אגף החינוך ייעדר

מהארץ. אני מבקש הסבר בענין זה.
